

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ (NANTH 2-5.9.2013)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ

Η Γαλλική Ένωση Κοινωνιολογίας (Association Française de Sociologie, AFS), ιδρύθηκε στις 22 Μαρτίου 2002, από μια γενική συνέλευση που έγινε στο Παρίσι, όπου συμμετείχαν 250 περίπου κοινωνιολόγοι. Αποτελεί τη συνέχεια της Γαλλικής Εταιρείας Κοινωνιολογίας. Με βάση το καταστατικό της είναι μια δομή ανοικτή σε όλους τους κοινωνιολόγους που εργάζονται στη Γαλλία, ανεξάρτητα από το καθεστώς της εργασίας τους. Έχει περίπου 1300 μέλη που συνιστούν περί τα 40 θεματικά δίκτυα, κάποια από τα οποία έχουν ενεργή παρουσία και δράση. Το ένα τρίτο περίπου των μελών της είναι υποψήφιοι διδάκτορες ή νέοι διδάκτορες. Διατηρεί ιστοσελίδα (www.afs-socio.fr), εκδίδει ένα ενημερωτικό δελτίο σε 15θήμερη βάση που αποστέλλει στα μέλη της και εκδίδει το ηλεκτρονικό περιοδικό *Socio-logos*.

Το 5ο Συνέδριο της Γαλλικής Ένωσης Κοινωνιολογίας έγινε το περασμένο φθινόπωρο, με τίτλο «Οι κυριαρχίες» («Les dominations»). Προτείνοντας τον τίτλο αυτό, το 5ο Συνέδριο της AFS, όπως αναλύθηκε στην προβληματική του συνεδρίου, στόχευε να υποκινήσει ένα συλλογικό προβληματισμό γύρω από τις ανασυνθέσεις των διακρίσεων και τα κοινωνικά τους όρια, προκειμένου να ενεργοποιηθούν όχι μόνο οι γνώσεις που έχουν παραχθεί για τις εν λόγω διαδικασίες αλλά και η επι-

Η Γεωργία Πετράκη διδάσκει στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

στημολογική ανανέωση που θα κάνει δυνατή την κατανόησή τους.

Η ανάλυση των μορφών της κυριαρχίας είναι κεντρική προκειμένου να κατανοηθεί ο τρόπος με τον οποίο κατασκευάζεται η κοινωνική τάξη. Από τον Μαρξ, τον Ντυρκάιμ, τον Βέμπερ, μέχρι τον Φουκώ και τον Μπουρντιέ, η κυριαρχία συνιστά την κοινωνική σχέση που κατανέμει, διακρίνει και ιεραρχεί τις κοινωνικές ομάδες, οργανώνοντας τις ασυμμετρίες τους, ενώ συγχρόνως συμβάλλει στην αποδοχή της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων. Η σύγχρονη έρευνα έχει ανανεώσει την κατανόηση των διαφορετικών της διαστάσεων: δίνοντας έμφαση στην ποικιλία των μορφών της κυριαρχίας και την ιστορική και χωρική τους διαφοροποίηση, αναδεικνύοντας τους «αποτυχημένους» ή την φαινομενικότητα της κυριαρχίας στις υποτελείς ομάδες, αναδεικνύοντας την απαραίτητη «δουλειά» που οι κυρίαρχοι χρειάζεται να επιτελέσουν προκειμένου να επιβάλλουν και να ασκήσουν την κυριαρχία τους.

Όπως αναφέρεται στην προβληματική του Συνεδρίου, τα επιστημονικά ερωτήματα που τέθηκαν δεν ήταν άσχετα με την επικαιρότητα: η αποσταθεροποίηση των κοινωνικών πολιτικών που εκβάλλει στην άνοδο των ανισοτήτων, στην επισφάλεια και στην ανεργία, η κατάρρευση καθεστώτων μακράς διάρκειας που βασιζόνταν στη συγκατάθεση ή στην απάθεια των πολιτών (κατάρρευση της σοβιετικής αυτοκρατορίας, «Αραβική Άνοιξη», κρίση των ευρωπαϊκών θεσμών), η εμφάνιση νέων ή μη αναμενόμενων τύπων κινητοποιήσεων (κίνημα των αγανακτισμένων, Wall Street, μακρόχρονες και σκληρές απεργίες σε τομείς ελάχιστα συνδικαλισμένους, κινήματα των «χωρίς χαρτιά», εξεγέρσεις λαών που απειθαρχούν στις αποφάσεις των πολιτικών ηγετών), ο πολλαπλασιασμός των καταστροφών που αποκαλύπτουν τις αβεβαιότητες γύρω από τη γνώση και την τεχνοκρατική διαχείριση (Φουκουσίμα μετά από το Τσέρνομπιλ), τα διατροφικά ατυχήματα και οι καταστροφές (χρηματοπιστωτική κρίση). Όλα αυτά τα σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα επαναφέρουν την ανάγκη διερεύνησης και διερώτησης των σχέσεων ανάμεσα στις διαφορετικές αρχές νομιμοποίησης της εξουσίας –την κοινωνική, οικονομική και πολιτική εξουσία– και τους όρους της σύγκλισης ή απόκλισης μεταξύ τους. Π.χ. οι σπουδές για τις υποτελείς ομάδες (subalternes studies), οι σπουδές φύλου, «η επιστροφή» των κοινωνικών τάξεων, οι σπουδές για τον ρατσισμό, που γονιμοποιούν την ερωτηματολογία και τις έρευνες πολλών υποκλάδων της (γαλλικής και όχι μόνο) κοινωνιολογίας, ανανεώνουν κεκτημένες προσεγγίσεις αλλά και αναπτύσσουν τον κοινωνιολογικό αναστοχασμό σχετικά με την αναλυτική προσέγγιση, τις μεθόδους έρευνας και ερμηνείας. Αναστοχασμός που ενισχύει τις ανταλλαγές και τις αλληλοεπιδράσεις με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες: την ιστορία, την πολιτική επιστήμη, τη γεωγραφία, την ανθρωπολογία, την οικονομία.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν περίπου 1400 ερευνητές, κυρίως Γάλλοι αλλά όχι μόνο, γύρω από 48 θεματικά δίκτυα. Είναι ενδεικτικό από αυτή την άποψη ότι κάθε θεματικό δίκτυο πρότεινε τη δική του εξειδίκευση στα θέματα του Συνεδρίου, με προκήρυξη που ανέλυε τα πεδία που αποτελούν το ενδιαφέρον του κάθε δικτύου, τα οποία από μόνα τους αποτελούσαν συμβολή στην κύρια θεματική. Είναι επίσης ενδεικτικό του ερευνητικού πλούτου που παράγεται σ' αυτή τη χώρα, η παρουσίαση πολλών εμπειρικών ερευνών που αφορούν τη Γαλλία αλλά και την Ευρώπη.

Το Συνέδριο άνοιξε με την ομιλία του Λυκ Μπολτανσκι (Luc Boltanski) με τίτλο «Η κοινωνιολογία είναι πάντα κριτική. Το εννοιολογικό πλαίσιο της κυριαρχίας», στο οποίο ανέπτυξε τις αναλύσεις που είχε προτείνει στο βιβλίο του *De la Critique: Précis de Sociologie de l'émancipation*. Επίσης, αξιοσημείωτο βρήκαμε ένα στρογγυλό τραπέζι με τίτλο «Les savoirs sociologiques dans la cité» γύρω από τη χρησιμότητα της κοινωνιολογίας στην ευρύτερη επαγγελματική και οικονομική ζωή, που συνδιοργανώθηκε από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου της Νάντης και το Ερευνητικό Κέντρο Κοινωνιολογίας της Νάντης (CENS). Στο τραπέζι αυτό συζητήθηκαν και τέθηκαν ερωτήματα γύρω από τις συνθήκες παραγωγής και διάχυσης της κοινωνιολογικής γνώσης στους διάφορους τομείς της κοινωνικο-οικονομικής ζωής, σε τι συνίσταται η δουλειά ενός κοινωνιολόγου εμπειρογνώμονα, σε ποια πεδία χρησιμοποιείται, ποιοι κοινωνικοί δρώντες την επιζητούν και τι περιμένουν από αυτήν.

Ένα σημείο αξιοπρόσεχτο είναι ότι στο Συνέδριο ήταν αισθητή η οργανωμένη παρουσία της κοινωνιολογίας με τη συμμετοχή των περισσότερων ερευνητικών εργαστηρίων που είναι ενταγμένα στα πανεπιστήμια ή στο CNRS στον χώρο της κοινωνιολογίας, και η συνύπαρξη όλων των θεωρητικών ρευμάτων, κάτι που δείχνει τη συνοχή που, σ' έναν βαθμό τουλάχιστον, χαρακτηρίζει τη γαλλική κοινωνιολογική κοινότητα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Association Française de Sociologie, www.afs-socio.fr, Argumentaire du congrès 2013 de l'AFS.
- Ferrand-Bechmann, Dan, «L'Association Française de Sociologie», *Global Dialogue*, AIS, 5/3.
- Boltanski, Luc (2009), *De la Critique: Précis de Sociologie de l'émancipation*, Gallimard, Παρίσι.